

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА
ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 4. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА**

для студентів

Освітньої програми:	Журналістика
Рівня вищої освіти:	другого (магістерського)
на здобуття освітнього ступеню:	магістра
за спеціальністю:	061 Журналістика
Галузь знань:	06 Журналістика

Розробник: Золяк В.В., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій.

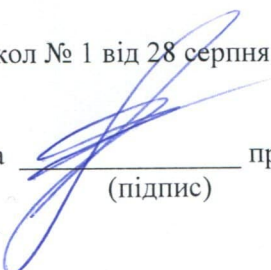
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри доц. Золяк В. В.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Голова проф. Мітчук О. А.
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти другого (магістерського)

проф. Мітчук О. А.
(підпис)

@ Мітчук О. А., 20

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - відповідних ECTS <p style="text-align: center;">9/9</p> Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) <p style="text-align: center;">– 270/270</p>	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика	Обов'язковий освітній компонент	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Самостійна робота	
		270год.	270год.
		Вид контролю:	
		залік	

Мета та завдання курсу

Робоча програма з переддипломної практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 061 Журналістика.

Програма визначає загальний порядок організації, проведення і підведення підсумків переддипломної практики здобувачів вищої освіти у процесі їх підготовки на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Переддипломна практика є одним із компонентів складової освітньої програми підготовки здобувачів магістерського ступеня. Згідно з навчальними та робочими навчальними планами магістри проходять практику в II семестрі першого року навчання протягом 6 тижнів. Загальний обсяг практики складає 180 годин (6 кредитів).

Основною метою переддипломної практики є: дослідити ті аспекти журналістики, що можуть бути використані в кваліфікаційній роботі магістра (інтерактивна діяльність ЗМІ, вивчення аудиторії, менеджмент ЗМІ, просування контенту в соцмережах тощо). Практика спрямована на удосконалення здатностей здобувати знання і розуміти предметну сферу професійної діяльності, використовувати інформаційні і комунікаційні технології та працювати у команді. Практика дає студентові можливість проявити творчу ініціативу, навчитися розкривати найактуальніші сторони життя за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Завданням практики є:

- продемонструвати здатність критично осмислювати проблеми як у професійній діяльності так і у дослідницькій роботі;
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з соціальних комунікацій, набуті у процесі навчання та професійної діяльності на рівні новітніх досягнень в інноваційній діяльності та дослідницькій роботі для створення продукту, що може бути використаним у кваліфікаційній роботі;
- збирати, вивчати, опрацьовувати і систематизувати матеріали для написання дипломної роботи;
- реалізовувати вміння організовувати та контролювати командну професійну діяльність;
- реалізовувати теоретичну підготовку у практичній журналістській діяльності;
- дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та керуватися загальнолюдськими цінностями;
- вміти створювати якісний журналістський контент;
- вміти реалізовувати редакційну політику та працювати в команді.

Практика здобувачів освітнього ступеня магістра передбачає безперервність та послідовність її проведення для формування достатнього рівня практичних компетентностей відповідно до запланованих результатів підготовки.

Під час проходження переддипломної практики студенти, майбутні

журналісти, набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).

ЗК (загальні компетентності):

ЗК 2. Здатність розробляти проекти та управляти ними

ЗК 7. Здатність створювати фаховий та якісний контент відповідно до типів, походжень, видів медій; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК (фахові компетентності)

ФК 8. Здатність організувати і проводити професійну діяльність у сфері соціальних комунікацій

ФК 10. Здатність формувати інформаційний контент, здатність формувати інформаційний продукт, здатність ефективно просувати створений медійний продукт і керуватися принципами інформаційної безпеки.

ФК 11. Здатність організувати та контролювати командну професійну діяльність.

Результати навчання за дисципліною.

Опанувавши програму переддипломної практики, студенти повинні мати такі програмні результати:

ПРН 1. Володіти навичками формування якісного інформаційного контенту за різними напрямками журналістської діяльності: теле-, радіо-, преса, мультимедіа; ефективно діяти на всіх етапах проектування та координації процесу підготовки журналістських матеріалів.

ПРН 5. На основі здобутих знань уміти організувати роботу редакції в різних типах ЗМІ; формувати ефективну комунікативну стратегію; організувати і контролювати командну професійну діяльність.

ПРН 7. Вміти ефективно просувати створений медійний продукт; характеризувати рекламну, інформаційну діяльність медіабізнесу в контексті ефективної рекламної та ПР-кампанії.

ПРН 12. На основі зібраної інформації та її аналізу прогнозувати тренди медіаринку та опанувати інноваційні методи і форми роботи. .

2. Програма переддипломної практики

Загальні положення

Переддипломну практику студенти спеціальності 061 «Журналістика», рівень вищої освіти «Магістр» проходять на другому курсі на виробничих базах практики згідно із підписаними угодами про співпрацю між ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука» та базою практики. Її метою є продемонструвати здатність студента застосовувати здобуті теоретичні знання у професійній діяльності, аналізувати та синтезувати інформацію, розв'язувати складні завдання і проблеми у певній галузі професійної діяльності, здатність виявляти ініціативу та підприємливість, уміння оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, та створювати відповідний професійний продукт під час роботи у інформаційних

агентствах, видавництвах, рекламних та піарагенціях, друкованих засобах масової інформації. Також поглиблення і розширення знань, що стосуються організації та ефективного просування створеного медіапродукту, уміння аналізувати та прогнозувати тренди сучасного медіаринку на основі зібраної інформації прогнози та удосконалення професійної майстерності.

Важливо, щоб під час практики студенти рівня вищої освіти «Магістр» навчилися давати оцінку здобутим знанням з точки зору можливості застосування їх у професійній діяльності, формувати інформаційний контент, висвітлювати проблемні теми політичного, економічного, соціального, культурного життя суспільства. Практикант повинен зібрати у визначеному обсязі свій творчий доробок і представити його для оцінки керівникам від бази практики та навчального закладу.

Особливості проходження переддипломної практики

Результати практики оцінюються, насамперед за якістю отриманих програмних результатів та фаховим рівнем представлення студентом матеріалів. У процесі практики студенти вивчають роботу виробничих підрозділів, досліджують структуру творчих колективів, виробничі процеси підготовки інформаційного продукту на базі практики; набувають навички створення інформаційного продукту в означених редакціях, працюють над написанням інформаційних, аналітичних та художньо-публіцистичних матеріалів.

Редакція, в якій відбувається практика, знайомить студентів із завданнями, які вирішує інформагентство, газета, журнал, телерадіокомпанія, зі стилем, традиціями, своєю історією.

Кожна практика передбачає набуття студентами, що навчаються за рівнем вищої освіти «Магістр» фахових та спеціальних компетенцій, а також отримання програмних результатів, розширення і закріплення у студентів навичок журналістської роботи, послідовний перехід від найпростіших інформаційних до складніших аналітичних та художньо-публіцистичних жанрів. Таким чином, практика передбачає поступове ускладнення виконуваних студентами завдань: за жанрами і формами ("прямий ефір", контактні програми), за тележурналістською участю (ведучий-координатор, ведучий-модератор), за видом матеріалу (від відеоповідомлень, заміток і кіносюжетів до створення публіцистичних і документально-художніх передач). Такими навичками та вміннями тележурналіста студенти оволодівають на практичних заняттях в навчальному закладі, а найголовніше – під час навчально-переддипломної практики в телерадіоорганізаціях. На радіо студенти вчаться працювати на технічних засобах звукозапису та радіомовлення, готувати матеріали для ефіру та радіопрограми.

Важливим показником успішно проведеної практики є активна участь студента в громадській діяльності організації, що є базою практики; творче ставлення до виконання редакційних завдань; формування власного журналістського творчого доробку. Протягом усієї практики студент уважно вивчає досвід внутрішньої редакційної роботи, зокрема форми і

методи її організації, практику проведення робочих нарад, специфіку роботи позаштатних відділів, громадських приймалень, корпунктів. На практиканта поширюються всі правила техніки безпеки праці та внутрішнього розпорядку установи, де він перебуває на практиці.

Практика є безперервною і наскрізною. Наскрізність її забезпечується тим, що практика проводиться щороку, починаючи з другого курсу, а також тим, що практикант веде щоденник, який здає після проходження практики. Розподіл студентів на бази практики і призначення керівників з числа викладацького складу проводиться згідно з Наказом ректора ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». За погодженням із керівниками практики студенти можуть самостійно обирати собі базу практики, але не пізніше ніж за місяць до початку практики.

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ

I. Початковий період практики

1. Участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, правами й обов'язками студента-практиканта, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації.
2. Ознайомлення із закладом (редакцією), де проходить практика.
3. Участь у бесіді з адміністрацією установи / організації. Знайомство із редакційною політикою засобу, діяльністю колективу, режимом роботи.
4. Знайомство з працівниками редакції та їх посадовими обов'язками.
5. Ознайомлення зі специфікою роботи медіапрацівників, основними напрямками діяльності.
6. Складання індивідуального графіку роботи.

II. Основний етап практики

АГЕНЦІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА

Упродовж практики студент має підготувати 20-30 агенційних повідомлень, написати та опублікувати 2 лонгріди, провести актуальне інтерв'ю з експертом.

ПРЕСОВА ЖУРНАЛІСТИКА

Протягом практики студент повинен написати й опублікувати чи підготувати до друку 2 репортажі, 3 інтерв'ю, 2 статті або коментарі чи ще один репортаж та 3 новини; сформулювати стратегію просування видання на наступне півріччя у розрізі наявної комунікативної стратегії.

РАДІОЖУРНАЛІСТИКА

Упродовж практики студент має зробити 3 радіоінтерв'ю, 2 радіорепортажі (розповідь кореспондента) та фрагмент прямиого мовлення чи кілька фрагментів (хронометраж 5 хвилин); проаналізувати ефективність комунікативної стратегії у розрізі збільшення аудиторії медіа та подати у письмовому вигляді на затвердження керівнику практики на базі проходження та на кафедрі як додаток до звіту. Усі матеріали подати на CD-R-носії.

ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИКА

Протягом практики студент повинен підготувати 2 телеінтерв'ю, 3 телерепортажі та 2 відеоповідомлення або 1 телекоментар чи 1 теленарис та 3

Відеоповідомлення; проаналізувати ефективність комунікативної стратегії у розрізі збільшення аудиторії медіа та подати у письмовому вигляді на затвердження керівнику практики на базі проходження та на кафедру як додаток до звіту. Усі матеріали подати на DVD-носії.

ФОТОЖУРНАЛІСТИКА

Упродовж практики студент має зробити 7 розгорнутих фоторепортажів та 2 зйомки для реклами, що буде розміщена у ЗМІ; розробити стратегію просування створеного інформаційного продукту у друкованих ЗМІ та в онлайн-виданнях. Матеріали подати в роздрукованому вигляді.

ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКА

Протягом практики студент повинен підготувати 3 репортажі, 2 інтерв'ю, 2 статті та кілька заміток або коментар, огляд чи ще один репортаж та 5-7 новин; на основі зібраної інформації та її аналізу скласти прогноз щодо трендів медіаринку у форматі онлайн

РЕКЛАМА

Протягом практики студент повинен підготувати 1 письмовий план переговорів менеджера з реклами щодо розміщення реклами у ЗМІ, провести 1 рекламний аудит рекламного агентства, написати сценарій телевізійного сюжету про МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука (хронометраж 2 хвилини); скласти програму рекламної та ПР-кампанії й розписати усі інформаційні заходи по ходу її реалізації.

КНИЖКОВІ ВИДАННЯ

Упродовж практики студент повинен підготувати редакційний висновок про якість авторських оригіналів літературно-художнього, навчального, науково-популярного, наукового творів (на вибір), відредагувати і здійснити коректурне вичитування не менше двох обліково-видавничих аркушів тексту, виконати верстку не менше трьох фізичних аркушів книжкового або інших видів видань; надати у письмовому вигляді рекомендації щодо популяризації друкованої продукції із врахуванням потреб цільової аудиторії

III. Заключний етап практики

1. Оформлення звітної документації.
2. Участь у підсумковому обговоренні результатів практики.

4. Форми та методи контролю

Програмою практики передбачена система поточного та підсумкового контролю виконання як окремих розділів, так і всієї програми практики.

Студенти під час переддипломної практики ведуть щоденники практики, у яких відображають реалізацію змісту практики. Матеріали

щоденника використовуються для підсумкового звіту про виконану на практиці роботу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Оцінка за практику виставляється з урахуванням поточної роботи студента під час проходження практики й у результаті оцінювання документів, зданих після проходження практики на кафедрі та захисту на підсумковій конференції.

Оцінювання результатів практики студентів здійснюється за такими критеріями:

1. Правильність оформлення щоденника практики – 30 б.
2. Виконання визначених у програмі завдань практики – 50 б.
3. Зміст і оформлення звіту практики – 20 б.

Правильність оформлення щоденника практики:

30 балів виставляється у разі, якщо до оформлення щоденника нема зауважень: усі сторінки заповнені відповідно до встановлених вимог, наявні 16 усі підписи і печатки, є програма практики, робочі записи, характеристика від керівника практики.

15 балів виставляється, якщо є зауваження до оформлення щоденника практики: відсутня програма практики, нерегулярно здійснювались робочі записи. Характеристика від керівника, наявність підписів і печаток від бази практики є обов'язковими. У разі їх відсутності практика не може бути зарахована.

Виконання визначених у програмі завдань практики:

50 балів виставляється за якісне виконання усіх завдань практики, а саме: студент підготував ту кількість матеріалів, яку передбачає програма практики, виконав усі організаційні, наукові завдання програми практики. Ці матеріали є якісними, відповідають жанрово-стилістичним характеристикам, не містять орфографічних, пунктуаційних помилок, правильно оформлені і завірені.

Також береться до уваги відгук керівника практики. Він має бути позитивним, без зауважень.

30 балів виставляється у разі, якщо відгук керівника практики є позитивним, але у керівника від ЗВО є зауваження до обсягу виконання програми практики, якості матеріалів, правильності їх оформлення.

20 балів виставляється за умови наявності відгуку керівника практики, але кількість і якість матеріалів не відповідає програмі практики.

10 балів виставляється за умови наявності відгуку керівника практики і повної відсутності журналістських матеріалів.

Бали не виставляються у разі відсутності або негативного відгуку керівника від бази практики і повної відсутності журналістських матеріалів.

Зміст і оформлення звіту практики:

20 балів виставляється за охайно і правильно оформлену документацію (звіт, журналістські матеріали, завірені керівником практики від ЗМП), наявні аудіо-, відеоматеріали. Документацію з практики студент здав вчасно.

10 балів виставляється у тому разі, якщо до студента є незначні зауваження щодо правильності оформлення документів і вчасності подачі документації.

Бали не виставляються у разі відсутності звітної документації з практики. Відгук і оцінка керівника практики від вищого навчального закладу спирається на відгук керівника від бази практики, проте керівник практики від вишу має право не погодитись із оцінкою практики від підприємства й знизити оцінку за: - несвоєчасне подання матеріалів, - помилки в документації, - недостатню кількість матеріалів (відповідно до програми) або їхню повну відсутність.

Оцінювання результативності проходження студентом практики здійснюється за 100-бальною системою.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Базова

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2008. – 270 с.

2. Ким М. Н. Технология журналистского произведения / М. Н. Ким. – СПб. : Знание, СПб ИВЭСЭП, 2001. – 320 с.

3. Лазутина Г. В. Основы творческой деятельности журналиста : учебник для вузов / Г. В. Лазутина. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 240 с.

4. Мельник Г. С., Тепляшина А. Н. Основы творческой деятельности журналиста / Г. С. Мельник, А. Н. Тепляшина. – СПб. : Питер, 2006. – 270 с.

5. Олешко В. Р. Журналистика как творчество : учебное пособие / В. Р. Олешко. – М. : РИП – Холдинг, 2003. – 222 с.

6. Тертычный А. А. Жанры периодической печати / А. А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 312 с.

7. Тертычный А. А. Трансформация жанровой структуры современной периодической печати / А. А. Тертычный // Вестник Московского университета. Сер.10. Журналистика. – 2002. – № 2. – С.54-63.

Допоміжна

1. Буряк В. Д. Філософські та концептуальні основи інформаційно-художньої свідомості : Навч. посібник / В. Д. Буряк. – Дніпропетровськ : РВВ ДДУ, 2000. – 60 с.

2. Буряк В. Д. Поетика інформаційно-художньої свідомості. Еволюція форм і методів вираження інформації (факту) у контексті інтелектуалізації творчої свідомості : Монографія / В. Д. Буряк. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2001. – 390 с.

3. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики : Навчальний посібник / За загал. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. – К. : Академія української преси, 2005. – 229 с.

4. Василенко М. К. Функціонування групи інформаційних жанрів пресової журналістики в сучасних соціально-економічних умовах / М. К. Василенко // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2002. – Т. 9. – С. 162–166.

5. Василенко М. К. Особливості підготовки репортерів для жанру репортаж-розслідування / М. К. Василенко // Актуальні питання масової комунікації. – 2002. – Вип. 3. – Ч.1. – С. 10-12.

6. Ворошилов В. В. Журналистика: Учебник / В. В. Ворошилов. – Санкт-Петербург : Изд-во В. А. Михайлова, 2004. – 700 с.

7. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук. видання / Укл.: Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. – К., 2006. – 100 с.

8. Карпенко В. О. Журналистика: основи професійної комунікації / В. О. Карпенко. – К. : Нора-принт, 2002. – 328 с.

9. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці : навч. посіб. / Кузнецова О. Д. – Львів : Видавничий центр Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2002. – 120 с.

10. Кузнецова О. Д. Засоби масової комунікації : посібник / О. Д. Кузнецова. – Вид. 2-ге, перероблене й доповнене. – Львів: ПАІС, 2005. – 200 с.

11. Прохоров Е. П. Публицист и действительность / Е. П. Прохоров. – М. : Изд-во МГУ, 1973. – 164 с.

12. Публіцистика. Масова комунікація : медіа-енциклопедія / За ред. В. Ф. Іванова. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007. – 780 с.

13. Самарцев О. Р. Творческая деятельность журналиста / О. Р. Самарцев. – М. : Академический проект, 2007. – 528 с.

14. Стрельцов Б. В. Основы публицистики. Жанры : Учебное пособие / Б. В. Стрельцов. – Минск : Университетское, 1990. – 240 с.

15. Тертычный А. А. Заголовок – слово главное / А. А. Тертычный // Журналист. – 2004. – № 1. – С.80-82.

16. Ученова В. Современные тенденции развития журналистских жанров / В. Ученова // Вестник Московского университета. Сер.ХІ. Журналистика. – 1976. – № 4. – С.17-26.

17. Чекмишев О. В. Основи професіональної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики : підручник-практикум / О. В. Чекмишев. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2004. – 129 с.

Інформаційні ресурси

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навчальний посібник / За заг. ред. В. Ф. Іванова. – К. : Академія української преси, 2011. – 262 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/uploads/news-demo.pdf>

2. Голік О. В. Інтерв'ю в українській пресі ХХІ ст / О. В. Голік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2312>

3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. / Здоровега В. Й. – 2-е вид. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zntu.at.ua/load/11-1-0-5>

4. Карась М. А. Журналістський фах: організація творчо-виробничого процесу : навч. посібник / М. А. Карась. – К. : Видавництво Інституту журналістики, 2009. – 101 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journalib.univ.kiev.ua/Posibnik_journal_fah.pdf

5. Лукина М. Технология интервью : учебное пособие / М. Лукина. — М.: Аспект Пресс, 2003. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://evartist.narod.ru/text5/34.htm>

6. Михайлин І. Л. Історія української журналістики : підруч. / І. Л. Михайлин – Харків : ХІФТ, 2000. – 279 с. – (Кн. 1). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.scribd.com/doc/84207176/>

7. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підруч. / І. Л. Михайлин. – 3-є вид. – К. : ЦУЛ, 2002. – 284 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/files/journalism/basis/>

8. Москаленко А. З. Теорія журналістики : навч. посібник. / А. З. Москаленко. – К. : ЕксОб, 2002. – 336 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/981649/>

9. Різун В. В. Літературне редагування : підруч. / Різун В. В. – К. : Либідь, 1996. – 240 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/155435/>

10. Різун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посібник / В. В. Різун, Т. В. Скотникова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Преса України, 2008. – 144 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/1105254/>

11. Рудик М. Теоретичні засади журналістської творчості : концепція Володимира Здоровеги / М. Рудик. – [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/publications/visnyk32/Visnyk32_P1_08_Rudyk.pdf

12. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / За заг. ред. Бідзілі Ю. М. – Ужгород : ВАТ «Вид-во «Закарпаття», 2007. – 224 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bookre.org/reader?file=1335887>

13. Тертычный А. А. Жанры периодической печати : / А. А. Тертычный. — М. : Аспект Пресс, 2000 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://evartist.narod.ru/text2/01.htm>